

آنژیم بتالاکتاماز طیف گستردہ (ESBL) گروه M در سویه‌های بالینی کلبسیلا پنومونیه جدا شده از بخش مراقبت‌های ویژه در بیمارستان‌های آموزشی شهر تبریز

هایده مبین^{*}، محمد رضا نهایی^۲، نور امیر مظفری^۳، سید رضا مودب^۴، شفیقه مونسی^۵، فیروزه صفایانی^۶، گلی انگوتی^۷، لیلا دهقان^۸

- ۱ Ph.D میکروبیولوژی، استادیار دانشکده پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تبریز
- ۲ Ph.D میکروبیشناسی، استاد دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز و رئیس آزمایشگاه میکروبیشناسی مرکز تحقیقات کاربردی و دارویی تبریز
- ۳ Ph.D میکروبیشناسی، دانشیار دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران
- ۴ D میکروبیولوژی، استادیار دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز و رئیس آزمایشگاه مرکز تحقیقات سل و بیماریهای ریوی
- ۵ کارشناس آزمایشگاه میکروبیشناسی بیمارستان شهداء تبریز
- ۶ کارشناس آزمایشگاه میکروبیشناسی بیمارستان شهید مدنی تبریز
- ۷ کارشناس آزمایشگاه میکروبیشناسی بیمارستان امام خمینی تبریز
- ۸ کارشناس آزمایشگاه میکروبیشناسی بیمارستان سینای تبریز

*نشانی برای مکاتبه: تبریز، خیابان منظریه، جنب اداره بهزیستی، دانشکده پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی تبریز، تلفن: ۰۴۱۱-۴۷۸۱۴۹۶ - ۰۴۱۱-۴۷۹۲۴۵۰ ، نمبر

haiedeh41@yahoo.com

پذیرش برای چاپ شهریور هشتاد و شش

دریافت مقاله: خرداد هشتاد و شش

چکیده

سابقه و هدف: پس از معرفی اکسی ایمینوسفالوسپورین‌های جدید مثل سفووتاکسیم، آزترونام و سفتازیدیم آنژیم β -لاکتاماز طیف گستردہ (ESBL) برای اولین بار در کلبسیلا پنومونیه، در آلمان گزارش شد. شناسایی سویه‌های مولد این آنژیم‌ها با روش معمول آزمایش حساسیت در برابر عوامل ضد میکروبی به سختی امکان‌پذیر می‌باشد و از طرف دیگر، توسط ژن‌های پلاسمیدی در میان باکتری‌ها بسرعت انتقال می‌یابند. از سویه‌های تولید کننده ESBL ها از ایران، گزارش‌هایی وجود دارد ولی خصوصیات ملکولی آنها کمتر مطالعه شده است. مطالعه حاضر، با هدف تعیین شیوع و الگوی پلاسمیدی سویه‌های کلبسیلا پنومونیه مولد ESBL و تیپ آنژیم فوق انجام شد.

روش کار: به مدت یک سال از ۷۸۶ بیمار بستری در بخش مراقبت‌های ویژه پنج بیمارستان آموزشی و درمانی مختلف شهر تبریز نمونه‌برداری شد. پس از شناسایی سویه‌ها، تست حساسیت با ۱۵ آنتی‌بیوتیک مختلف انجام شد. با روش Combined E-test و bla_{CTX-M-1} و bla_{CTX-M-2} سویه‌های مولد ESBL تعیین و الگوی پلاسمیدی آنها با روش لیزر قلیایی و ژنتایپینگ disk Method سویه‌ها با روش PCR انجام شد.

یافته‌ها: مقاومت سویه‌ها نسبت به سفالوسپورین‌های مختلف ۸۶٪-۸۷٪، یوریدوبینی‌سیلین‌ها ۱۹٪ و کینولون‌ها ۲۶٪-۲۳٪ تعیین شد. در مقایسه با روش‌های مختلف ۹۰٪-۹۷٪ از سویه‌ها به عنوان مولد ESBL شناخته شدند. از ۷۹٪ از سویه‌ها ۱ الی ۴ پلاسمید با وزن ملکولی ۷ kb تا بیش از ۶۳ kb جدا شد که در آزمایش PCR در ۲۹ سویه آمپلیکون حاصل از پایی مریزه شدن ژن CTX-M-1 حاصل شد.

نتیجه گیری: در این پژوهش شایع‌ترین ارگانیسم عامل عفونت Klebsiella pneumoniae بود و فشار انتخابی ناشی از مصرف سفالوسپورین‌های نسل سوم به بروز مقاومت و مهمتر از آن بروز سویه‌های مولد آنژیم‌های ESBL از گروه آنژیمی CTX-M-1 منجر شده است. آنژیم فوق در این سویه‌ها هم نقش سفووتاکسمازی و هم سفتازیدیمازی را دارند که نیاز به ایجاد برنامه‌های کنترل دقیق و محدودیت در مصرف این داروها را روشن می‌سازد. ایمی‌پنم به عنوان داروی حساس شناخته شد.

وازگان کلیدی: کلبسیلا پنومونیه، آنژیم β -لاکتاماز طیف گستردہ (ESBL)، واکنش پلیمراز زنجیره‌ای (PCR)

مument و در صورت مشکوک بودن با (Hi Enterobacteriaceae Kit) strip 1,2 (Hi Media) انجام شد. آزمایش دیسک آگار دیفیوژن روی محیط کشت Muller Hinton agar انجام یافت. دیسک های سفتازیدیم، سفتراکسون، سفوتابکسیم، پی پراسیلین، تیکارسیلین، سیپروفلوکساسین، نورفلوکساسین، افلوکساسین، آمیکاسین، توبرامایسین، سفوکسیتین، سفوروكسیم، تراساپلکلین و سولفارامتوکسازول (Mast) مورد استفاده قرار گرفتند. توانایی تولید ESBL در سویه شرکت Mast (Mast) های آزمایشی بوسیله آزمایشهای تاییدی فوتیپک مثل آزمایش ترکیب دو دیسک با استفاده از سفتازیدیم، سفتراکسیم/کلاولانیک اسید و سفوتابکسیم، NCCLS سفوتابکسیم/کلاولانیک اسید (Mast) مطابق با استانداردهای (AB E-test (MIC) بوسیله (9) انجام یافت. حداقل غلظت مهار کننده Biodisk, Solna, Sweden) سفتازیدیم/کلاولانیک اسید(TZ/TZL)، ایمی پنم(IP)، سفتیزوکسیم(CZ)، سفوتابکسیم(CT)، آزترونام(AT)، آموکسی کلاو(XL) انجام Klebsiella ATCC 700603 و E. coli ATCC 25922 گردید. E. coli V 517، HindIII، EcoRI با 39R861 به عنوان سایز مارکر استاندارد استفاده شدند. ژل های آگارز با اتیدیوم بروماید (Merck) رنگ آمیزی شد و باند های پلاسمیدی زیر UV آشکار شد. پلاسمیدهای سویه PCR به کار گرفته شدند. PCR به عنوان الگو در واکنش pneumoniae پرایمر F با توالی 3' 5' CGCTTTGCGATGTGCAG و پرایمر R با توالی 3' 5' ACCGCGATATCGTTGGT برای آمپلیفیکاسیون ژن bla CTX-M-1 و 5' TTAATGACTGAGCATTCT3' برای آمپلیفیکاسیون ژن bla CTX-M-2 برای این دو توالی 5' GATAACCTACCGCTCCATTG3' و 5' GATAACCTACCGCTCCATTG3' برای آمپلیفیکاسیون ژن bla انتخاب شدند. کنترل مثبت برای Quinn از کشور آمریکا تهیه شد(11). گروه از بروفسور PCR شامل مقادیر زیربود. μg ۵ از DNA پلاسمیدی مخلوط واکنش PCR با PCR ۱۰X از بافر ۱۰ μl از ۰/۷۵ از MgCl₂. ۱ μl از هرپایمر ، ۱ μl از آنزیم Taq پلی مراز و برای انجام PCR از دستگاه Techena استفاده شد. واکنش PCR تحت شرایط ۱ دقیقه در ۹۵°C و ۱ دقیقه در ۵۵°C و ۱ دقیقه در ۳۰°C سیکل به مدت ۱ دقیقه در ۹۵°C و ۱ دقیقه در ۷۲°C و برای مرحله آخر جهت امداد زن پلی مرازه شده مدت ۱۰ دقیقه در ۷۲°C انجام شد. محصول حاصل از واکنش PCR در آگارز ۱/۷٪ و به مدت ۵ دقیقه الکتروفورز شد. جهت تعیین اندازه محصول PCR از سایز 100bp DNA Ladder SM 0323 ما، ک استفاده شد.

باخته ها

نتایج تست حساسیت در سویه های جدا شده از ۵ بیمارستان آموزشی و درمانی شهر تبریز در برابر عوامل ضد میکروبی مورد مطالعه درنمودار ۱ نشان داده شده است.

مقدمة

با سیل های گرم منفی خانواده آنتروپاکتریاسه، معمول ترین پاتوژن های گرم منفی جدایشده از عفونت های بیمارستانی بوده و آنتی بیوتیک های β - لاکتام برای درمان این عفونت ها از عوامل ضد میکروبی انتخابی می باشند. با این وجود، کارآیی این داروها با ظهور آنزیم های β - لاکتاماز که فعالیت گستردۀ ای دارند به طور افزاینده ای کاهش یافته است^(۱). آنزیم های β - لاکتامازهای طیف گسترده (ESBLs) اولین بار، در کشور آلمان از کلبسیلائپنمونیه در سال ۱۹۸۳، بلا فاصله بعد از معرفی اکسی ایمینوسفالوسپورین های جدید مثل سفتواتکسیم، آزترونام و سفتاریدیم جدا شد^(۲). اغلب ESBL ها در اشريشیا کلی و کلبسیلائپنمونیه از β - لاکتامازهای تیپ SHV با یک و یا چند جانشینی اسید آمینه ای مشتق شده اند که این آنزیم ها سبب مقاومت باکتری نسبت به سفالوسپورین های طیف گسترده می گردند. اخیرا ، بیشتر ESBL های غیرمشتق از SHV و TEM نظیر آنزیم های وابسته به تیپ CTX-M در اغلب مناطق جغرافیایی به طور وسیع ، تعیین هویت شده اند^{(۳) و (۴)} . مطالعات فیلوزنیک انجام شده، پنج گروه عمدۀ از آنزیم های اکتسابی CTX-M را نشان داده اند. (i) گروه CTX-M-1 شامل ۶ آنزیم وابسته به پلاسمید CTX-، CTX-M-1. CTX-M-3. CTX-M-10. CTX-M-1. CTX-M-15. M-12 CTX- و آنزیم های چا پ نشده (-) FEC-1. CTX-M-28 و CTX-M-23 M-22 (ii) گروه CTX-M-2 شامل هشت آنزیم CTX-M-2 CTX-M-5 ، CTX-M-4L .M-4 .CTX-M-7 . CTX-M-6 . CTX-M-4L . CTX-M-8 و CTX-M-20 (iii) گروه Toho-1 CTX-M-20 شامل یک عضو وابسته به پلاسمید (iv) گروه CTX-M-9 شامل نه آنزیم وابسته به CTX-M- ، CTX-M-14.CTX-M-13. CTX-M-9 (v) گروه accession no. JP 0074 شامل آنزیم CTX-M-25 و CTX-M-24 مطابق با آنزیم چاپ نشده CTX-M-27 ، CTX-M-21 ، CTX-M-19 ، CTX-M-17 ، ۱۶ و Toho-2) و دو آنزیم (CTX-M-26 و CTX-M-25 ها، (۵)

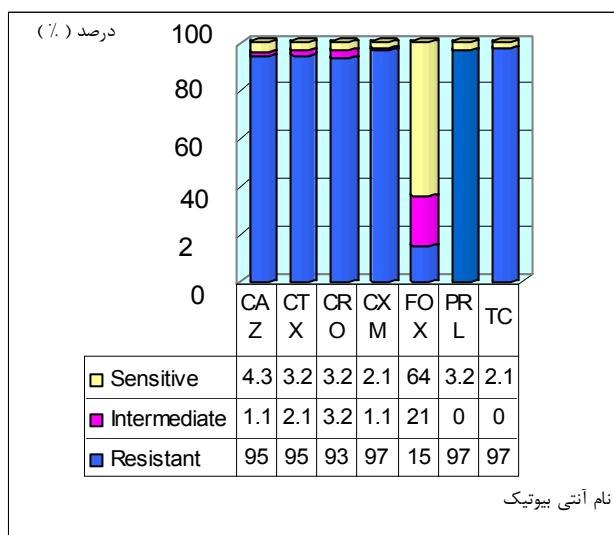
ESBL ها، نه تنها توسط پلاسمیدها در میان باکتری ها انتقال می یابند بلکه شناسایی آنها با آزمایش حساسیت در برابر عوامل ضد میکروبی CTX-M معمول نیز به سختی قابل انجام است (۶). تاکنون در فامیل M ۵۳ آنزیم شناسایی شده است(۷). اخیرا، باکتری های تولید کننده ESBL در ایران گزارش شده است(۸). ولی خصوصیات مولکولی این ESBL ها مورد توجه نبوده است. مطالعه حاضر با هدف تعیین شیوع ، الگوی پلاسمیدی و ژنوتاپینگ ESBL های تیپ CTX-M در میان نمونه های بالینی جدا شده از *Klebsiella pneumoniae* از بخش های مراقبت ویژه بیمارستان های آموزشی و درمانی شهر تبریز در ایران را انجام شده است.

دوسرا

از مجموع ۷۸۶ بیمار بستری در پنج بیمارستان آموزشی شهر تبریز از سال ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۴، تعداد ۹۲ سویه ی بالینی Klebsiella pneumoniae جدا شد. همه سویه های بالینی جدا شده از بیماران بستری در بخش ICU اخذ شده بودند. اغلب نمونه های بالینی از ترشحات لوله دستگاه تنفسی، ادرار و خون بودند. تعیین گونه ها با روش فصلنامه بیماری های عفونی و گرمیسری، سال دوازدهم، شماره ۳۸

۱۰ دقیقه قرار داده شد. از مجموع ۹۲ سویه، از ۷۳ سویه(۳٪/۷۹٪) پلاسمید استخراج شد. تعداد پلاسمیدها بین ۱ تا ۴ عدد متغیر بود. اندازه پلاسمیدهای استخراج شده در مقایسه با سایز مارکر DNA λ برش داده شده با EcoRI و HindIII و پلاسمیدهای موجود در دو سویه E. coli و V517 و E. coli 39 R 861 بین ۷kb تا >۶۳ kb متفاوت بود و در

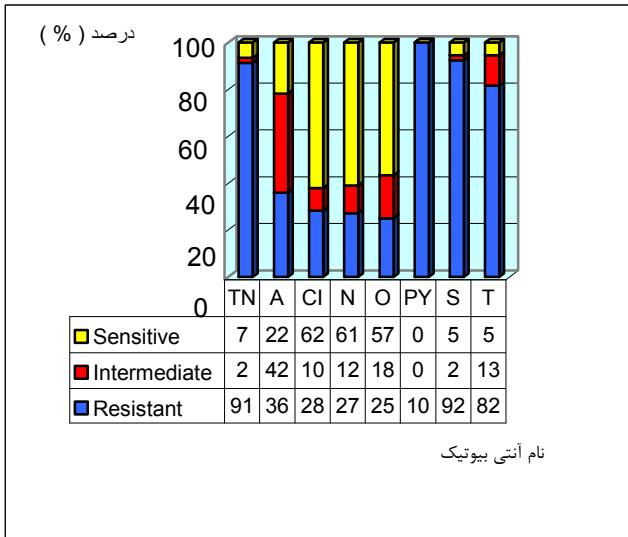
مجموع ۲۲ الگوی پلاسمیدی از سویه های مورد آزمایش حاصل شد. از ۷۳ سویه ی دارای پلاسمید، ۲۹ سویه (۱٪/۲۵٪) دارای آمپلیکون حاصل از پلیمریزه شدن ژن CTX-M-1 حاصل شد در حالیکه در هیچیک از سویه های مورد آزمایش محصول ژن CTX-M-2 حاصل نگردید. از نمونه ارسالی پروفسور Quinn نتیجه مثبت آید گشت (تصویر ۱). نتایج MIC به روش E-test در سویه های دارای ژن CTX-M-1 در جدول ۱ نشان داده شده است. توالی آمپلیکون حاصل از PCR با Chromas LITE version CTX-M-1 Forward توسط برنامه pRimer CTAB اضافه شد و در دمای ۶۵ °C میزان توالی شد و توالی ۵۲۰ نوکلئوتید در آن مشخص شد.

در تست ترکیب دو دیسک از ۸۷ سویه مقاوم به سفتازیدیم و سفوتابکسیم با در نظر گرفتن تفاوت قطرهاله مهار رشد بیش از ۵ میلیمتر مابین دو دیسک سفوتابکسیم، سفوتابکسیم/کلاولانیک اسید و سفتازیدیم، سفتازیدیم/کلاولانیک اسید به ترتیب ۸۶ سویه (٪/۹۷٪) و ۸۵ سویه (٪/۹۰٪) به عنوان تولید کننده ESBL تعیین شدند.

در تست MIC به روش E-test که با مقادیر بالا رونده از سفتازیدیم، آزترونام، سفوتابکسیم، سفتی زوکسیم، آموکسی سیلین/کلاولانات و ایمی پنم انجام شد؛ ۷۱ سویه (٪/۸۵٪) نسبت به سفتازیدیم، سویه ۷۳ (٪/۸۷٪) نسبت به آزترونام، ۶۰ سویه (٪/۷۲٪) نسبت به سفتی زوکسیم، ۷۲ مورد (٪/۸۶٪) نسبت به سفوتابکسیم و ۱ سویه (٪/۱٪) نسبت به آموکسی سیلین/کلاولانات $\mu\text{g/ml}$ MIC را نشان دادند، در حالیکه تمام سویه ها دارای $>۳۲\mu\text{g/ml}$ MIC در برابر ایمی پنم بودند.

پلاسمید سویه های مورد آزمایش ابتدا با روش لیز قلیایی استخراج شد ولی با توجه به اینکه در الکتروفورز پلاسمیدهای فوق اسمر حاصل شد بنابراین (Cetyl Trimethyl Ammonium Bromide) CTAB جهت حذف آن قبل از اضافه کردن کلروفروم محلول اضافه شد و در دمای ۶۵ °C به مدت

نمودار؛ میزان شیوع مقاومت در برابر عوامل ضد میکروبی در سویه های آموزشی و درمانی مختلف شهر تبریز CAZ, Ceftazidime; CTX, Cefotaxime; CRO, Ceftriaxone; CXM, Cefuroxime; FOX, Cephoxitin; PRL, Piperacillin; TC, Ticarcillin; TN, Tobramycin; AN, Amikacin; CIP, Ciprofloxacin; NOR, Norfloxacin; OFX, Ofloxacin; PY, Carbenicillin, SMX, Sulphamethoazole; T, Tetracycline

و یا به صورت توان) استفاده شده بود نقش فشار انتخابی ناشی از مصرف زیاد و بدون محدودیت خاص را در ایجاد مقاومت به خوبی روشن می سازد. در آزمایش بتا لاکتاماز طیف گسترش دهنده با روش E-test که با استفاده از نوار دارای گرادیان غلظتی از سفتازیدیم در یک طرف نوار و سفتازیدیم/کلاولانیک اسید در طرف دیگر نوار انجام شد با توجه به اینکه اختلاف غلظت بیش از ۳log2 در تیتر دارو به عنوان تولید کننده آنزیم ESBL در نظر گرفته میشود که ۸۹٪/۱ از سویه ها به عنوان مولد ESBL شناخته شدند. این یافته ها با نتایج حاصل از آزمایش ترکیب دو دیسک (٪/۹۰٪) تطابق خوبی را نشان می دهد. بنابراین استفاده از هر دو روش جهت شناسایی ESBL ها کارآیی یکسان را نشان داد.

در مقایسه نتایج E-test سویه های مورد مطالعه با مطالعات مشابه در کشور فرانسه ۱۵-۵٪، ایتالیا و اسپانیا ۱۰٪ (۱۵٪) و در بنگلادش (۱۶٪/۳۹٪) نشان داد که شیوع ESBL ها در جامعه مورد مطالعه ما، از وضعیت بحرانی برخوردار است و نیازمند برنامه های کنترل و ایجاد محدودیت در مصرف آنتی بیوتیکها بخصوص در مصرف سفالوسپورین های نسل سوم می باشد.

بحث

در این مطالعه از مجموع ۷۸۶ بیمار بستری در پنج بیمارستان آموزشی شهر تبریز ۹۲ ایزوله ای کلبسیلا پنومونیه جدا شد. این باکتری برخلاف مطالعات مشابه که باسیل گرم منفی اشريشیا کلی را عامل اصلی در عفونت های بیمارستانی معروف نموده اند (۱۲ و ۱۳)، به عنوان عامل اصلی عفونت بیمارستانی بدست آمد. تست حساسیت ضد میکروبی در سویه های مورد مطالعه نشان داد که بیشترین میزان مقاومت نسبت به کاربینی سیلین، پی پراسیلین و کمترین میزان مقاومت نسبت به سفالوسپورین های نسل سوم نسبت به نمودار (۱). مقاومت نسبت به سفالوسپورین های نسل سوم نسبت به سفتریاکسون، سفوتابکسیم و به ترتیب ۹۴٪/۴٪ و ۹۳٪/۴٪ بود که در مقایسه با مطالعات Nigssen (۱۳) و Jones (۱۴) که به ترتیب ۱۸٪/۷٪ و ۱۰٪/۷٪ گزارش نمودند، بسیار بالاتر می باشد. با توجه به اینکه در مطالعه پرونده بیماران ۱۰۰٪ موارد از سه داروی سفتازیدیم، سفوتابکسیم و سفتریاکسون (به تنهایی

قرار گیرد. در صورت مصرف ایمی پنم ایجاد مقاومت نسبت به آن مورد کنترل مستمر قرار گیرد.

نتیجه گیری

در این پژوهش شایع‌ترین ارگانیسم عامل عفونت *Klebsiella pneumoniae* بود و فشار انتخابی ناشی از مصرف سفالوپسیورین‌های نسل سوم به بروز مقاومت و مهمتر از آن بروز سویه‌های مولد آنزیم‌های ESBL از گروه آنزیمی CTX-M-1 منجر شده است. آنزیم فوق در این سویه‌ها هم نقش سفوتاکسمازی و هم سفتازیدیمازی را دارند که نیاز به ایجاد برنامه‌های کنترل دقیق و محدودیت در مصرف این داروها را روشن می‌سازد. ایمی پنم به عنوان داروی حساس شناخته شد.

تشکر و قدر دانی

از همکاران آزمایشگاه میکروبیشناسی دانشکده پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی- واحد تبریز به دلیل همکاری در جداسازی و تعیین هویت باکتری های مورد آزمایش، همکاران آزمایشگاه میکروبیشناسی و بیوشیمی مرکز تحقیقات کاربردی دارویی تبریز به دلیل همکاری های صادقانه خود در امر جدا سازی پلاسمید سویه های مورد آزمایش، همکاران مرکز تحقیقات سل و بیماری های ریوی به دلیل همکاری در مراحل انجام آزمایش PCR. همکاران آزمایشگاه میکروبیشناسی بیمارستان های امام خمینی، شهید مدنی، سینا، شهداء، مرکز آموزشی کودکان شهر تبریز به دلیل همکاری در تامین نمونه های مورد آزمایش و پروفوسور Quinn از کشور آمریکا که DNA پلاسمیدی تولید کننده بتالاکتامازهای طیف گسترده گروه CTX-M را ارسال نمودند، سپاسگزاری می شود.

با توجه به اینکه ژنهای bla در روی پلاسمید های باکتری حمل میگردند در سویه های مورد مطالعه از ۷۸/۳٪ سویه ها پلاسمید استخراج شد به طوری که از برخی از سویه ها تا ۴ پلاسمید با اندازه های مولکولی مختلف را دارا بودند که وزن مولکولی پلاسمیدهای استخراج شده بین ۷ تا بیش از ۶۳ kb بود و ۲۲ الگوی پلاسمیدی در سویه های مورد مطالعه مشاهده شد که نشاندهنده وجود کلون های مختلف از باکتری های مولد ESBL می باشد و این امر نشانگر مشکلات بیشتر در کنترل سویه های فوق می باشد.

طرح فنوتیپیکی مقاومت نسبت به سفتازیدیم، سفوتاکسیم، سفتراکسون و آزترونام همراه با حساسیت ۱۰۰٪ سویه ها نسبت به ایمی پنم و اغلب آنها نسبت به سفوکسیتین وجود آنزیم β -لاکتاماز گروه CTX-M را پیشنهاد می نمود که در آزمایش PCR از ۲۹ سویه گروه آنزیم CTX-M-1 با توالی ۵۲۰ نوکلئوتید حاصل شد. توالی این ژن در نوکلوتیدهای ۲۲ DQ ، AY 960984 accession no ۵۰۶ ، AY 044436 ، DQ 4853309 ، DQ335219 ، AY 040707 و AY 995206 AM ۰۴۰۷۰۷ را نشان داد.

MIC سفتازیدیم در گروه آنزیمی CTX-M معمولا در حد حساس باقی میماند؛ به جزء آنزیم های گروه ۱۶ ، CTX-M-15 ، CTX-M-1 و CTX-M-27 که جانشینی Asp 240 Gly CTX-M-27 برابر مقاومت بالاتر نسبت به سفتازیدیم را در مقایسه با آنزیم های والد خود یعنی CTX-M-3 ، CTX-M-9 ، CTX-M-14 و CTX-M-15 را دارند (۵). اغلب سویه های مورد مطالعه در این پژوهش، مقاومت نسبتا بالاتر نسبت به سفتازیدیم را نشان دادند و با توجه به اینکه به گروه آنزیم CTX-M-1 تعلق داشتند. بنظر می رسد که سویه های مورد مطالعه به گروه CTX-M-15 تعلق داشته باشد زیرا همو لوگی ۱۰۰٪ با این آنزیم هم در K. pneumoniae و PMI در مقایسه با ژن كامل ISceps را نشان دادند . پیشنهاد می شود که در سویه های مولد CTX-M-1 مقاوم به سفوکسیتین وجود ژن های AmpC مورد بررسی

REFERENCES

1. Livermore D.M. Beta-lactamases in laboratory and clinical resistance. Clin Microbiol Rev. 1995 ; 8(4) 557-584.
2. Philippon A, Arlet G, Lagrange PH. Origin and import of plasmid-mediated extended-spectrum β -lactamases. Eur J Clin Microbiol Infect Dis, 1994; 13(Suppl 1). S17-29.
3. Bonnet R, Sampaio JL M, Labia R, Champs C, De, Sirot D, Chanal C, Sirot J. A novel CTX-M β -lactamase (CTX-M-8) in cefotaxime-resistant Enterobacteriaceae isolated in Brazil. Antimicrob. Agents Chemother, 2000; 44:1936-1942
4. Sabate M, Tarrago R, Navarro F, Miro E, verges C, Barbe J, Prats G. Cloning and sequence of the gene encoding a novel cefotaxime-hydrolyzing β -lactamases (CTX-M-9) from Escherichia coli in Spain. Antimicrob. Agents Chemother, 2002; 44: 1970-1973.
5. Bonnet R. Growing group of extended-spectrum β -lactamases: the CTX-M enzymes. Antimicrobial Agents and Chemotherapy, 2004; 48(1): 1-14
6. Jacoby GA, Han P. Detection of extended-spectrum β -lactamases in clinical isolates of K. pneumoniae and E. coli. J Clin Microbiol, 1996; 34: 908-11

7. Lahey Clinic. Amino acid sequences for TEM, SHV and OXA extended-spectrum and inhibitor resistant β -lactamases. Available on Google. Last modified 01/30/06
۸. مبین- هایده، نهایی - محمد رضا ، امیر مظفری- نور، صادقی- جاوید و رسولی - مریم. تابستان ۱۳۸۵، مجله پزشکی علوم پزشکی تبریز ، دوره ۲۸ ، صفحات ۹۵-۱۰۱ .
9. Thirteenth Informational Supplement. NCCLS document M100-S13.NCCLS, Wayne, Pennsylvania, 2003
- 10.Sambrook KJ,Fritsch EF, ManiatisT. Molecular cloning. A laboratory manual, A2nd ed. New York. 1989; P- 1-1 , 1-59.
- 11.Villagas MV, Correa A, Perez F, Miranda MC, Zuluaga T, Quinn JP. Prevalence and characterization of extended-spectrum β -lactamases in *K. pneumoniae* and *Escherichia coli* isolates from Colombian hospitals. Diagnostic Microbiology and Infectious Disease, 2004; 49: 217-222
- 12.Köseoglu. O, Kocaguz S, Gur D, Akova M. Nosocomial bloodstream NCCLS. Performance Standards for Antimicrobial Susceptibility testing. infection in Turkish university hospital: Study of Gram-negative bacilli and their sensitivity patterns. International of Antimicrobial Agents, 2001; 17: 477-481
- 13.Nijssen S, Florijn A, Bonten MJM, Schmitz FJ, Verhoef J, Fluit AC. Beta-lactam susceptibilities and prevalence of ESBL-producing isolates among more than 5000 European Enterobacteriaceae isolates. International Journal of Antimicrobial Agents, 2004; 24: 585-59.
- 14.Jones RN, Biedenbach DJ, Gales AC Sustained activity and spectrum of selected extended- spectrum β -lactams (Carbapenems and Cefepime) against *Enterobacter* spp. And ESBL-producing *Klebsiella* spp.: report of the Sentry antimicrobial surveillance program (USA, 1997-2000). International Journal of Antimicrobial Agents, . 2003; 21: 1-7
- 15.Bertrand X. Hocquet D. Boisson K. Siebor E. Plesiat P. Talon D. Molecular epidemiology of Enterobacteriaceae producing extended-spectrum β -lactamases in a French university-affiliated hospital. International Journal of Antimicrobial Agents, 2003; 22: 128-133.
- 16.Rahman MM, Ashaful haq J, Hossain MA, Sultana R, Islam F, Shafiqul Islam AHM. Prevalence of extended – spectrum producing *Esherichia coli* and *Klebsiella pneumoniae* in an urban hospital in Daka, Banglades. International Journal of Antimicrobial Agents, 2004; 24: 508-510.